

Hverdagskirken

Kirken er mer enn søndagens gudstjenester og kirkelige handlinger ved livets store overganger. I menigheter over hele landet er tusenvis av mennesker engasjert både frivillig og i ulike stillinger for å drive blant annet diakonalt arbeid, trosopplæring og kulturarrangementer blant barn, ungdom, voksne og eldre. Hver dag hele uken.

Innhold

Frivillighet	2
Diakoni.....	4
Barne-, ungdomsarbeid og trosopplæring	6
Kor	7
Konserter og kulturarrangementer	8

Frivillighet

Over 93000 personer var engasjert i frivillig arbeid i Den norske kirkes menigheter i 2016. Dette var en økning sammenliknet med tidligere år. Tallet utgjør antall unike personer som var engasjert i frivillig arbeid og en person er ikke talt flere ganger her. I tillegg er menighetene spurt om hvor mange frivillige som var engasjert i ulike oppgaver, og det var en økning i antall frivillige på nesten alle områdene. Det var gudstjenestene som engasjerte flest frivillige – over 36 000 – etterfulgt av over 21 000 frivillige i komite- og utvalgsarbeid. Det var en liten nedgang i antall frivillige i diakonalt arbeid, men fortsatt flere enn i 2013. En stor gruppe frivillige er i kategorien «annet frivillig arbeid» som betyr at de andre kategoriene ikke er fullstendig dekkende for det arbeidet frivillige står for.

Tabell 1: Frivillige medarbeidere i ulike typer arbeid, 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
Frivillige personer totalt	85 182	88 030	92 115	93 395
Antall frivillige engasjert				
Gudstjenester	33 739	35 220	36 203	36 617
Barnearbeid og trosopplæring	16 802	17 747	18 788	18 679
Ungdomsarbeid og trosopplæring	13 985	14 441	15 576	15 418
Diakoni	16 653	17 383	17 031	16 848
Konserter og kulturarrangementer	-	12 339	13 924	14 119
Komite og utvalgsarbeid	20 795	21 998	23 300	21 911
...herav menighetsråd	9 330	9 629	10 887	10 282
Annet frivillig arbeid	29 056	24 762	21 658	21 359

Kilde: KOSTRA Kirke, NSD/SSB

Tabell 2: Frivillige i ulike typer frivillig arbeid, 2016, fordelt på bispedømme

	Totalt antall frivillige	Gudstjenester	Barnearbeid og trosoppl.	Ungd.-arbeid og trosoppl.	Diakoni	Konserte og kulturarr.	Komite- og utvalgsarbeid	Menigh.-råd*	Annet frivillig arbeid
Agder og Telemark	11 506	4 522	2 736	1 716	2 199	1 796	3 406	1 092	2 838
Bjergvin	12 904	4 599	2 705	2 228	2 027	2 145	2 980	1 658	2 106
Borg	9 100	4 109	1 852	1 943	1 601	1 174	2 242	954	1 914
Hamar	7 659	2 857	968	937	1 199	777	1 884	1 216	3 276
Møre	7 145	3 249	1 388	1 039	1 171	1 512	1 481	819	976
Nidaros	8 274	2 649	1 406	1 517	1 698	1 176	1 858	1 019	2 103
Nord-Hålogaland	3 430	1 404	713	558	727	299	854	490	559
Oslo	7 818	3 358	1 143	1 385	1 557	1 074	1 835	584	2 508
Stavanger	14 166	5 712	3 709	2 291	2 530	1 352	2 532	855	2 665
Sør-Hålogaland	4 330	1 427	732	686	635	1 575	1 046	674	836
Tunsberg	7 063	2 731	1 327	1 118	1 504	1 239	1 793	921	1 578
Nasjonalt	93 395	36 617	18 679	15 418	16 848	14 119	21 911	10 282	21 359

Kilde: KOSTRA Kirke, NSD/SSB

*Kategorien viser hvor mange av frivillige i komite- og utvalgsarbeid som er med i menighetsråd.

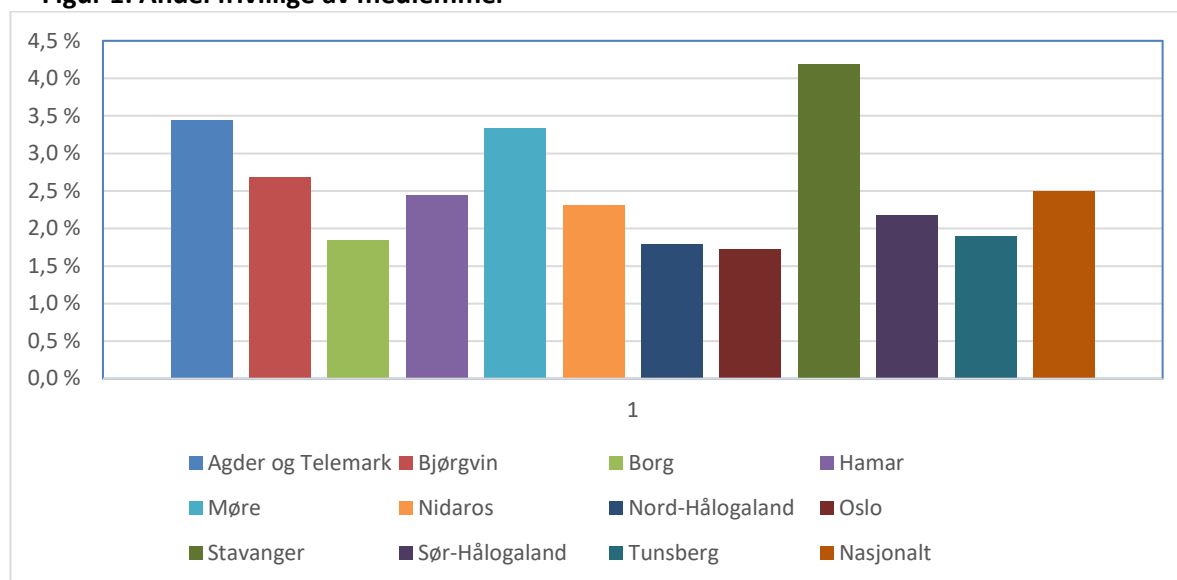
Tabell 3: Frivillige i forhold til medlemstall

<i>Bispedømme</i>	<i>Medlemmer og tilhørige</i>	<i>Totalt antall frivillige</i>	<i>Prosent frivillige</i>	<i>Endring antall frivillige</i>
Agder og Telemark	334 278	11506	3,4 %	-404
Bjørgvin	481 804	12904	2,7 %	580
Borg	494 008	9100	1,8 %	-261
Hamar	312 987	7659	2,4 %	-139
Møre	214 116	7145	3,3 %	268
Nidaros	357 914	8274	2,3 %	243
Nord-Hålogaland	190 926	3430	1,8 %	-560
Oslo	454 924	7818	1,7 %	404
Stavanger	338 742	14166	4,2 %	653
Sør-Hålogaland	198 420	4330	2,2 %	70
Tunsberg	372 586	7063	1,9 %	426
Nasjonalt	3 750 705	93395	2,5 %	1280

Kilde: KOSTRA Kirke, NSD/SSB

Tabellen over viser at frivillige utgjør 2,4 prosent av medlemmene. Den største andelen finner vi i Stavanger der nesten 4 prosent av medlemmene er frivillige. Også i Agder og Telemark og i Møre bispedømme er andelen frivillige over 3 prosent, mens andelen er lavest i Oslo. De fleste bispedømmene har hatt en økning i antall frivillige fra 2014 til 2015. Punktdiagrammet under viser at det er ikke alltid er de bispedømmene som har flest medlemmer som har flest frivillige.

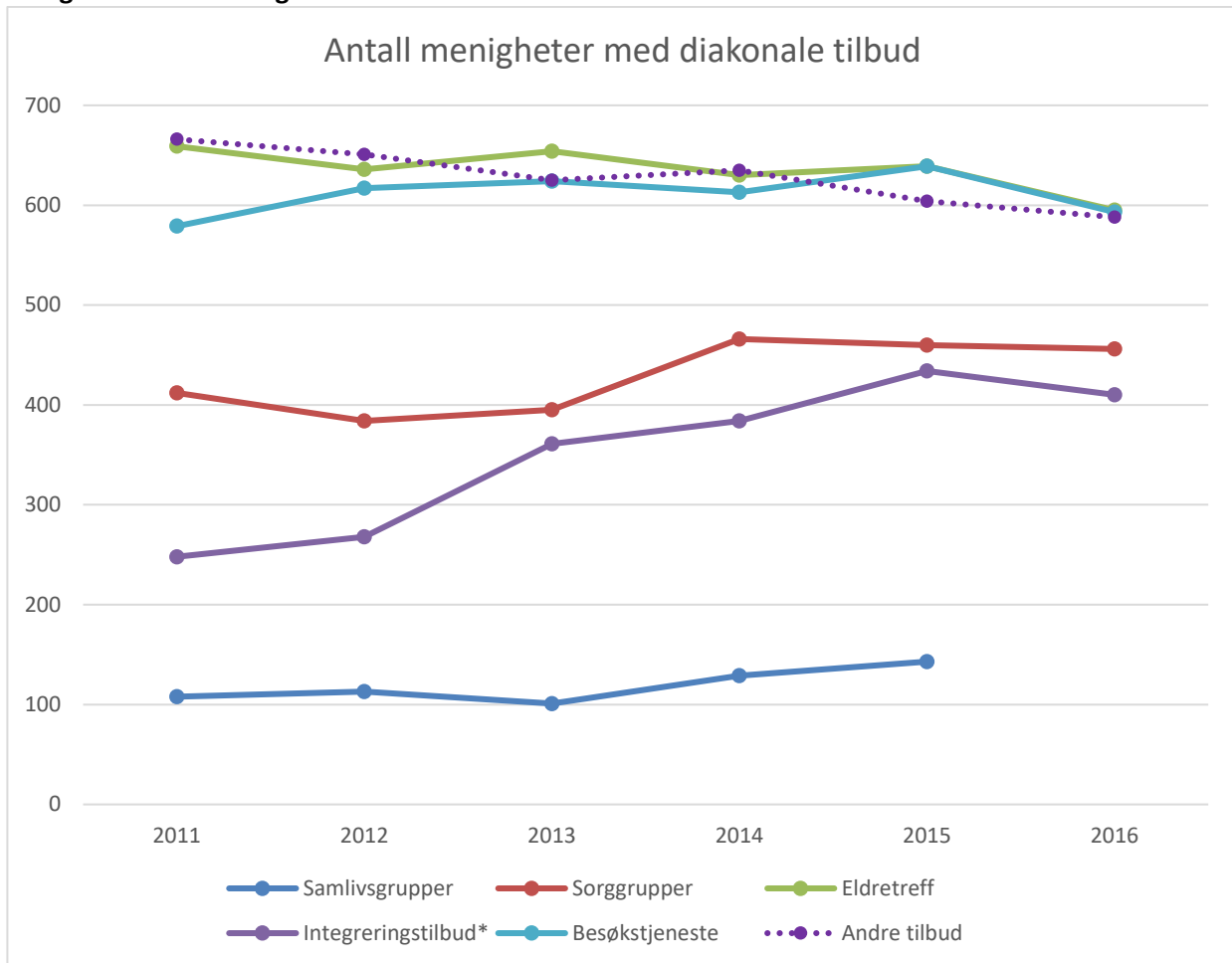
Figur 1: Andel frivillige av medlemmer

Diakoni

Diakoni er kirkens omsorgstjeneste og evangeliet i handling. Plan for diakoni som ble vedtatt på Kirkemøtet i 2007 signaliserte en utvidet diakoniforståelse der diakonien uttrykkes gjennom *nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet*. 61 prosent av menighetene rapporterte for 2016 om at de hadde vedtatt en lokal plan for diakoni. Diakonien inngår i hele kirkens virksomhet, fra møter med enkeltmennesker til internasjonalt engasjement. De diakonale tiltakene som måles gjennom årsstatistikken gir derfor ikke et fullstendig bilde av det diakonale arbeidet i menighetene.

Figur 2: Antall menigheter med ulike diakonale tilbud

Tabell 4: Antall menigheter med ulike diakonale tilbud

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Samlivsgrupper	108	113	101	129	143	
Sorggrupper	412	384	395	466	460	456
Eldretreff	659	636	654	630	639	595
Integreringstilbud*	248	268	361	384	434	410
Besøktjeneste	579	617	624	613	639	593
Andre tilbud	666	651	625	635	604	588

Kilde: KOSTRA

Tabell 5: Antall menigheter med besøkstjeneste og antall besøk.

	Antall menigheter	Andel av menighetene	Antall besøk
2011	579	46 %	45693
2012	617	50 %	46674
2013	624	51 %	49434
2014	613	50 %	48691
2015	639	52 %	45130
2016	593	53 %	40020

Kilde: KOSTRA Kirke, SSB/NSD. Andel av menighetene med tilbudet beregnes utfra hvor mange enheter som har rapportert hvorav noen enheter rapporterer samlet for fellesråd.

Om lag halvparten av menighetene har et tilbud om besøkstjeneste fra ansatte eller frivillige, og det ble talt over 40 000 besøk i 2016. Antall menigheter med besøkstjeneste har gått noe ned etter en topp i 2015, mens antall besøk har gått hatt en større nedgang det siste året.

Tabell 6: Antall menigheter med integreringsarbeid rettet mot innvandrere, funksjonshemmede og andre utsatte grupper.

Antall menigheter med integreringstilbud rettet mot...			
	Innvandrere	Funksjons-hemmede	Andre utsatte grupper
2013	203 (16 %)	246 (20 %)	41 (3 %)
2014	215 (17 %)	255 (21 %)	59 (5 %)
2015	281 (23 %)	269 (22 %)	65 (5 %)
2016			

Kilde: KOSTRA Kirke, SSB/NSD. Andel av menighetene med tilbudet beregnes utifra hvor mange enheter som har rapportert hvorav noen enheter rapporterer samlet for fellesråd.

Tabellen over viser at det har vært en økning i antall menigheter som har tilbud i forbindelse med integreringsarbeid rettet mot ulike grupper. Størst er økningen i antall menigheter med et arbeid rettet mot innvandrere. Menighetenes engasjement for flykninger i forbindelse med flykningssituasjonen i 2015 er en mulig årsak til at antallet tilbud rettet mot innvandrere økte dette året.

Tabell 7: Menigheter som har vedtatt lokal plan for diakoni

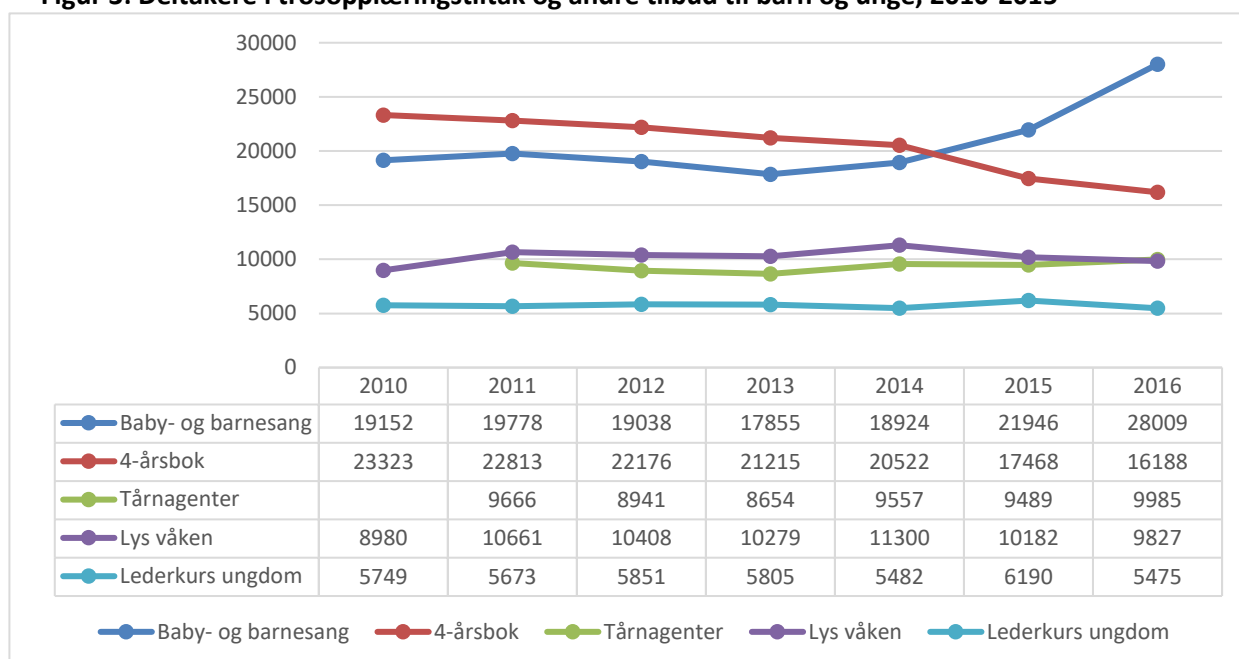
	Antall menigheter med lokal plan	Prosentandel (Beregnet ut fra antall enheter som har rapportert)
Agder og Telemark	78	66 %
Bjørgvin	95	54 %
Borg	79	71 %
Hamar	73	46 %
Møre	61	64 %
Nidaros	83	64 %
Nord-Hålogaland	26	42 %
Oslo	41	77 %
Stavanger	71	77 %
Sør-Hålogaland	50	58 %
Tunsberg	70	63 %
Totalt	727	61 %

Kilde: KOSTRA Kirke, SSB/NSD

Tabellen viser at andelen menigheter med lokal plan for diakoni varierer mellom bispedømmene. Bispedømmene med den høyeste andelen menigheter som har vedtatt en plan for diakoni var Stavanger og Oslo, mens under halvparten av menighetene i Nord-Hålogaland og Hamar har vedtatt slik plan.

Barne-, ungdomsarbeid og trosopplæring.

Figur 3: Deltakere i trosopplæringstiltak og andre tilbud til barn og unge, 2010-2015

Kilde: KOSTRA kirke, SSB/NSD og Plan for trosopplæring.

*I 2015 ble for første gang tall på 4-årsbok, Tårnagenthelg og Lysvåken-arrangementer hentet direkte fra Planverktøyet for trosopplæring, og ikke årsstatistikkskjemaet fra menighetene.

Vi ser av figuren over og tabellen under at deltakerantallet for baby- og barnesang for barn i

alderen 0-5 år har den sterkeste veksten. Det er også en liten økning i deltakere på lederkurs for ungdom, mens menighetenes søndagsskoler har færre deltakere i 2015 enn årene før.

Deltakertallene for 4-årsbok, Tårnagenthelg og Lysvåken-arrangementer har fått ny kilde fra og med 2015, og er hentet direkte fra Planverktøyet for trosopplæring og ikke årsstatistikkskjemaet til menighetene. Dette kan bidra til at tallene avviker mer enn vanlig fra årene før, både grunnet mangelfull rapportering i Planverktøyet, og forskjellig rapporteringspraksis. Dette gjelder spesielt 4-årsbok, der det tidligere er blitt talt antall bøker, mens det i Planverktøyet er talt antall deltakere på breddetiltaket knyttet til utdelingen av boken.

Tabell 8: Oppslutning i målgruppen (medlemmer i ulike aldersgrupper) på utvalgte trosopplæringstiltak.

Tiltak (målgruppe)	2014	2015	2016
4-årsbok	49 %	49 %	47 %
Breddetiltak 6-åringer	30 %	30 %	30 %
Tårnagenthelg (8-åringer)	27 %	27 %	26 %
Lys våken (11-åringer)	26 %	25 %	23 %
Konfirmasjonstiden (15-åringer)	86 %	87 %	84 %
Tiltak året etter konfirmasjon (16-åringer)	19 %	15 %	13 %

Kilde: Plan for trosopplæring og medlemsregisteret.

Tabellen over viser at oppslutningen om trosopplæringens breddetiltak er lavere i de eldre aldersgruppene sammenliknet med yngre. Unntaket er konfirmasjon som har en jevnt høy oppslutning på 87 % blant medlemmer på 15 år.

I oversikten under fremkommer det hvor stor andel av menighetene i de ulike bispedømmene som rapporterte om at de hadde hatt baby- eller barnesang for barn i alderen 0-5 år, og hvor mange som deltok på tilbudet. I Oslo har nesten alle menighetene, 94,5 prosent baby- eller barnesang. I Sør- Hålogaland, Nord-Hålogaland og Hamar er det ikke like vanlig med slike tilbud, og under halvparten av menighetene har det. I deltakertallet er menighetene bedt om å rapportere antall unike barn, og ikke samme barn flere ganger, eller voksne som deltar.

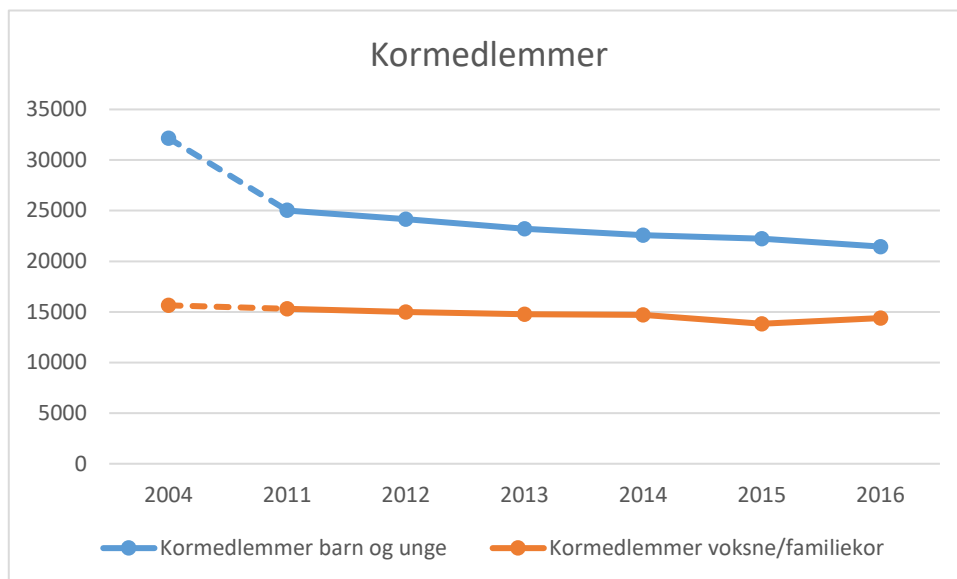
Kor

Tabell 11: Antall kor og kormedlemmer 2004, 2011-2016

	2004	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kor for barn og unge	1 266	1 150	1 116	1 091	1 050	1 073	1 064
Kormedlemmer barn og unge	32 156	25 025	24 162	23 225	22 592	22 245	21 452
Kor for voksne/familiekor	830	696	665	651	650	625	624
Kormedlemmer voksne/familiekor	15 648	15 305	14 998	14 781	14 692	13 830	14 391

Kilde: KOSTRA kirke, SSB/NSD

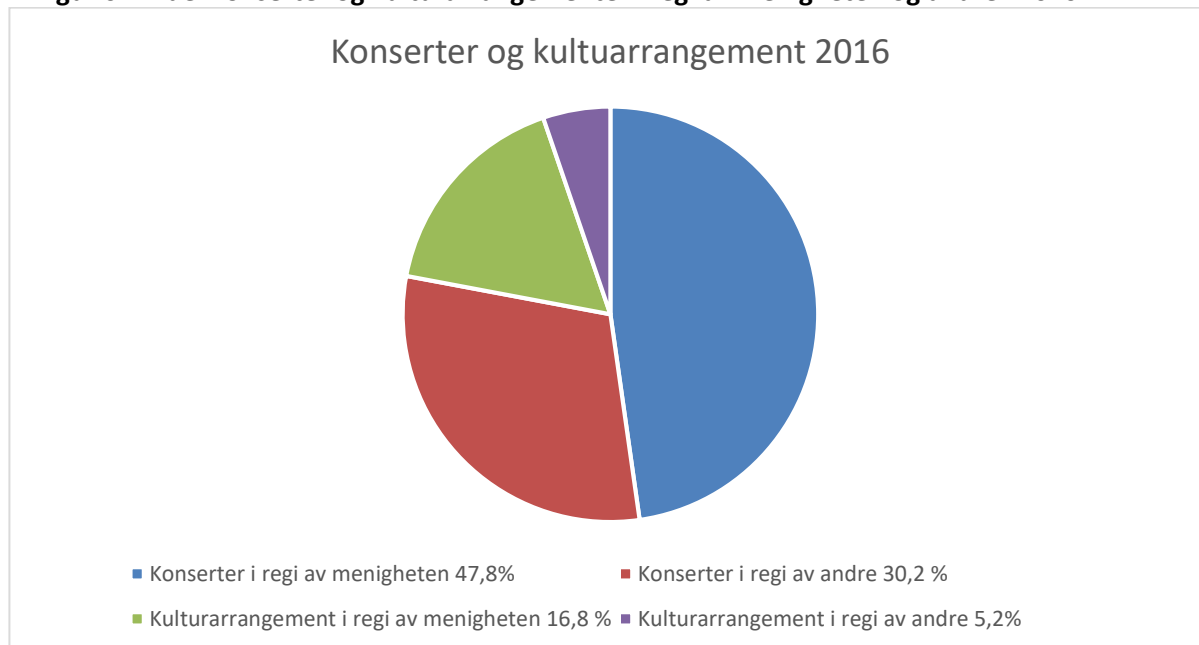
Figur 4: Antall kor og kormedlemmer 2004, 2011-2016

Kilde: KOSTRA kirke, SSB/NSD

Konsserter og kulturarrangementer

Figur 6: Andel konsserter og kulturarrangementer i regi av menigheten og andre i 2016

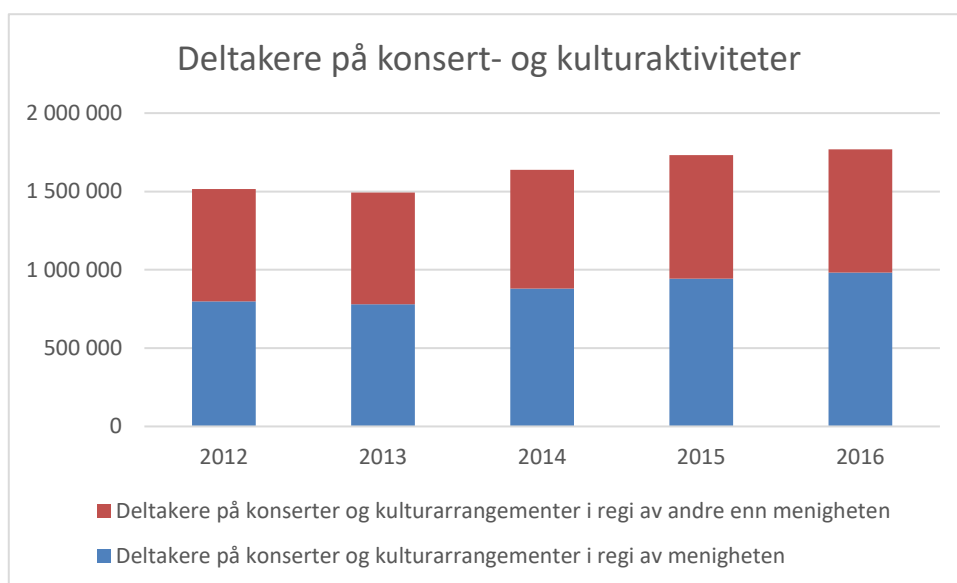
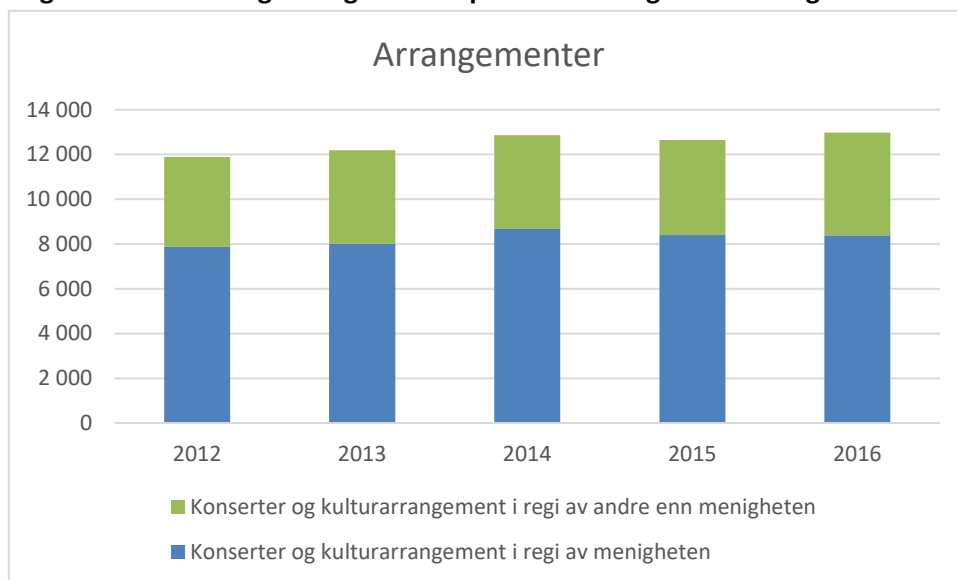

Tabell 12: Antall konsserter og kulturarrangementer i regi av menigheten og andre i 2016

Konsserter og kultuarrangement 2016		
Konsserter i regi av menigheten	6 200	47,8 %
Konsserter i regi av andre	3 922	30,2 %
Kulturarrangement i regi av menigheten	2 181	16,8 %
Kulturarrangement i regi av andre	681	5,2 %

Figur 7: Deltakere og arrangementer på konserter og kulturarrangementer i kirkene 2012-2016

Kilde: KOSTRA kirke, SSB/NSD